

Unfortunately, the potential of this list is not fully utilized. Not all the offenses are defined in Article 15 of the Law of Ukraine "On Environmental Impact Assessment" have been registered with the Administrative Code. These are the offenses, such as "preparation of a deliberately false EIA report or a deliberately false EIA conclusion", "failure to take due account of the results of an environmental impact assessment when deciding to carry out a planned activity", "carrying out a planned environment assessment activity", without carrying out such an assessment and obtaining the decision to carry out the planned activity. It creates unjustified gaps in the composition of the offenses in this area, does not provide a link between the declared intentions to combat specific unlawful actions in the environmental impact assessment process and the actual penalties for perpetrators. The article proves that the inclusion of these offenses in the Code of Administrative Offenses will enhance the effectiveness of administrative responsibility in the field of environmental impact assessment.

Keywords: environmental impact assessment, administrative offense in the field of impact assessment, legal environmental requirements, administrative sanctions for violation of legislation in the field of environmental impact assessment.

DOI:10.33766/2524-0323.89.172-186

УДК 342.951(477):334.722

Л. М. Попова,

доктор юридичних наук,

кандидат економічних наук,

професор кафедри фінансів та кредиту

Харківського національного університету

будівництва та архітектури

(м. Харків, Україна)

e-mail: Liliya.herman01@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0001-8255-8363>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ COVID-19

У статті розглянуті особливості адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів підприємництва в умовах пандемії коронавірусу COVID-19. Акцентовано увагу на тому, що підприємці обмежені у своїх діях у зв'язку із введенням карантину та режиму надзвичайної ситуації в Україні. Роз'яснено відмінності в трактуванні понять «надзвичайна ситуація» та «надзвичайний стан», а також особливості діяльності суб'єктів господарювання в першому та другому випадках. Проаналізовано деякі законодавчі та інші нормативно-правові акти, прийняті з метою запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19, а також зроблено висновки щодо надання пільг для суб'єктів підприємництва та притягнення їх до відповідальності за порушення норм чинного законодавства.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, суб'єкти підприємництва, протидія пандемії коронавірусу, карантин, надзвичайна ситуація, надзвичайний стан, пільги, відповідальність суб'єктів підприємництва.

Постановка проблеми. Станом на сьогодні ми є свідками дійсно серйозного виклику світового масштабу – пандемії коронавірусу COVID-19. Нині провідні економіки світу і кращі системи охорони здоров'я зіткнулися з атакою вірусу COVID-19. Генеральний директор Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) 13 березня 2020 року на брифінгу для ЗМІ з приводу COVID-19 оголосив, що на даний час Європа стала епіцентром пандемії, де реєструється більше випадків і смертей, ніж у решті країн світу (за винятком Китаю). Досвід Китаю, Республіки Корея, Сінгапуру та інших країн показав, що активне тестування і відстеження контактів у поєднанні із заходами соціального дистанціювання і мобілізацією громади можуть запобігти зараженню і врятувати життя людей [1].

Як видається, одним із важливих кроків, спрямованих на подолання такого кризового явища як пандемія коронавірусу, може стати запровадження дієвих заходів влади кожної держави. Задля того щоб витратити час та вберегти від хвороби якомога більше людей, майже в усіх країнах світу запроваджено тотальний повний карантин. Україна не є винятком.

Спільно з Фондом Організації Об'єднаних Націй та Швейцарським фондом благодійності ВООЗ запустив Фонд солідарного реагування на COVID-19, щоб дати можливість окремим особам й організаціям внести свій вклад [1]. До боротьби з коронавірусною хворобою COVID-19 залучаються й представники бізнесу. В Україні також підприємці активно долучаються до боротьби з пандемією коронавірусу, однак в умовах запровадження владою карантину та режиму надзвичайної ситуації адміністративно-правове регулювання діяльності більшості із суб'єктів господарювання зазнало значних змін. Через те особливої уваги набувають питання правового регулювання господарської, зокрема підприємницької діяльності в сучасних умовах пандемії коронавірусу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі традиційно значна увага зосереджується на теоретичних і практичних проблемах правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання та забезпечення контролю у сфері підприємництва. Важливою теоретичною базою для дослідження питань здійснення підприємництва та проведення контролю у сфері підприємницької діяльності є наукові роботи таких учених: І. В. Басанцова, Ю. М. Бажала, М. Т. Білухи, С. І. Бобира, І. Л. Белобжецького, В. В. Бурцева, Ф. Ф. Бутинця, О. Д. Василика, З. С. Варналія, С. С. Вітвіцького, О. П. Віхрова, І. І. Вороніна, Н. В. Воротиної, В. М. Гарашука, М. М. Голованя, А. Є. Григоренко, Є. В. Калого, С. Т. Кадькаленка, М. О. Кизима, О. П. Кириленка, М. П. Мельника, В. Д. Понікарова, С. М. Попової, Н. О. Саніахметової, В. В. Сопко, І. Б. Стефанюка, В. О. Шевчука, Ф. О. Ярошенка та ін. Питанням адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності та правового забезпечення контролю за діяльністю підприємницьких структур в Україні присвятили свої праці такі учені: О. М. Бандурка, О. О. Бандурка, О. І. Баранівський, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, Л. К. Воронова, М. І. Гець, О. В. Джафарова, О. П. Дзісяк, М. М. Єрмошенко, М. І. Камлик, Т. Є. Когановська, А. Т. Комзюк, М. В. Куркін, М. Н. Курко, М. П. Кучерявенко, О. В. Покатаєва, С. М. Попова, В. П. Петков, Л. А. Савченко, О. Ю. Синявська, О. П. Угровецький, Н. П. Фліссак та інші [2, с. 1-2; 3, с. 6-7].

Проте наразі об'єктивно недостатньо опрацьованою є наукова та практична проблема адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів підприємництва в умовах пандемії коронавірусу.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є розкриття загальних рис та особливостей адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів підприємництва в умовах пандемії коронавірусу.

Виклад основного матеріалу. Нині в Україні введено обмежувальні заходи, що з кожним днем стають значно жорсткішими. Зокрема, запроваджено заходи соціального дистанціювання і мобілізації громади з метою запобігання зараженню і врятування життя людей. З 8 березня по 3 квітня 2020 року Кабінетом Міністрів України (КМУ) введена заборона залізничного, авіа- та автобусного сполучення міжміських та міжобласних пасажирських перевезень, а також з 17 березня 2020 року – робота метрополітенів. Крім того, з 17 березня 2020 року заборонено проведення всіх масових заходів (культурних, розважальних, спортивних, соціальних, релігійних, рекламних та інших), у яких бере участь понад 10 осіб [4].

Відповідно до статті 29 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» [5], з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з урахуванням рішення Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, від 10 березня 2020 року Кабінетом Міністрів України (КМУ) встановлено карантин на всій території України з 12 березня до 3 квітня 2020 р. [6]. Пізніше рішенням Уряду карантин в Україні продовжено до 24 квітня 2020 року [7]. Крім того, у деяких регіонах України встановлено режим надзвичайної ситуації [8; 9; 10]. Пізніше Уряд запровадив режим надзвичайної ситуації на всій території України на 30 днів, до 24 квітня 2020 року [11].

Вказані заходи прямо вплинули на діяльність суб'єктів підприємництва, оскільки підприємці постали перед необхідністю зменшення ділової активності або взагалі її припинення (тисячі підприємств та підприємців (за даними Торгово-промислової палати України – 600-700 тисяч) зупинили роботу, мільйони працівників відправлені у відпустки за власний кошт [12]). Міністр внутрішніх справ України А. Аваков заявив, що: «...в Україні повинні працювати лише критично необхідні суб'єкти господарювання та підприємства критичної промислової інфраструктури. Усі інші – повинні бути закриті, а люди мають бути вдома на карантині» [13].

З іншого боку, під час боротьби з поширенням коронавірусу влада звернулася саме до підприємців за допомогою при закупівлі й постачанні великих партій тестів, життєво необхідного медичного обладнання, захисних та дезінфекційних засобів тощо [14]. Зокрема, Державний концерн «Укроборонпром» вирішив відновити виробництва апаратів штучної вентиляції легенів (ШВЛ) на Київському державному заводі «Буревісник» [15]. «Нова пошта» прийняла рішення виділити 25 млн гривень на закупівлю найнеобхіднішого обладнання для ефективного лікування вірусних інфекцій у лікарнях [16]; у тестовому режимі – запустити послугу доставки продуктів харчування (пілотний проект запущений у Дніпропетровській області разом з партнерами – інтернет-магазином Rozetka і торговельною мережею АТБ) [17]; на час карантину – розширити свій ключовий соціальний проект «Гуманітарна пошта» з доставки засобів індивідуального захисту для боротьби з вірусом лікарням, дитячим будинкам, військовим та незахищеним верствам населення [18]. 14 нових

апаратів УЗД останнього покоління придбали компанія «Кулиничі» (11 апаратів УЗД) та IT-компанія NIX Solutions (3 апарати УЗД), і передали їх до основних лікарень міста Харкова, де є реанімації. Голова групи компаній DCH оплатив додаткову партію тестів для ПЛР-діагностики, що дають більш точну відповідь і вважаються кращими на сьогодні для виявлення COVID-19 (при сприянні офісу китайського підприємця Джека Ма) [19].

Україні слід нарощувати свої власні потужності, оскільки саме в умовах пандемії коронавірусу розраховувати на підтримку інших країн дуже складно. Без силових швейних фабрики можуть зупинити свою діяльність, оскільки майже всі орієнтовані на Китай і працюють вже на залишках тканин. У таких умовах Торговельно-виробнича група «Текстиль-Контакт» [20] розпочала виробництво захисних костюмів, бахіл, нарукавників і масок на своїй швейній фабриці в Чернігові, а найближчим часом планується підключення ще двох швейних фабрик – у Лубнах (Полтавська обл.) і Коростені (Житомирська обл.). З урахуванням можливих проблем з доставкою марлі з Узбекистану, компанія на декількох виробничих запусках поширять багаторазових захисних масок із ситцю власного виробництва.

Життєдіяльність всієї країни в умовах карантину та обмежувальних проти-епідемічних заходів значно змінилася. Доцільно зазначити, що карантин – це адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання розповсюдження особливо небезпечних інфекційних хвороб [5]; а обмежувальні проти-епідемічні заходи – медико-санітарні та адміністративні заходи, що здійснюються в межах осередку інфекційної хвороби з метою запобігання її поширенню [5].

Доцільно також зауважити, що надзвичайна ситуація та надзвичайний стан є неготожними поняттями. Надзвичайна ситуація – обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загинувших і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності (п. 1 ст. 2 Цивільного кодексу України [21]; спеціальний тимчасовий правовий режим, що виникає через порушення нормальних умов життя і діяльності людей через аварію, катастрофу, стихійне лихо або епідемію [22]. На відміну від надзвичайного стану, який запроваджується Верховною Радою України за поданням Президента України, коли держава може напряму управляти як державними, так й усіма приватними компаніями, а права і свободи українців можуть бути обмежені [23], режим надзвичайної ситуації запроваджує КМУ на основі рішення Комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. Під час надзвичайної ситуації передбачається, що влада, а передусім – служби цивільного захисту – працюватимуть посилено, у спеціальному режимі. При цьому в режимі надзвичайної ситуації влада не втручається в управління компаніями чи обмеження прав та свобод українців. Залежно від поширення, економічних збитків, кількості людей, які загинули, розрізняють 4 рівні надзвичайних ситуацій: загальнодержавний, регіональний, місцевий та об'єктовий. В умовах пандемії коронавірусу надзвичайну ситуацію запроваджують з метою посилення координації всіх

служб, задіяних для протидії поширення коронавірусу (зادія посилення охорони громадського порядку, інформування громадян, дезінфекції об'єктів та територій, санітарно-гігієнічних протиепідемічних заходів тощо) [22].

У зв'язку з пандемією коронавірусу Верховна Рада України ще 17 березня 2020 року ухвалила законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19), згідно з яким передбачалося:

- медпрацівникам, які задіяні на роботах з ліквідації коронавірусу в Україні, доплачувати до 200 % зарплати;
- здійснювати доплати окремим категоріям працівників, які забезпечують основні сфери життєдіяльності;
- встановлювати відповідальність за порушення санітарних норм під час поширення коронавірусної інфекції;
- спрощувати процедуру державних закупівель товарів для боротьби із коронавірусом тощо [1].

На офіційному вебсайті Державної служби України з питань праці оприлюднено таку інформацію: «З метою недопущення розповсюдження коронавірусної інфекції, збереження життя, здоров'я та забезпечення безпеки працівників та оточуючих людей, у випадку виявлення у працівника первинних ознак захворювання, роботодавцям рекомендується негайно забезпечити направлення такого працівника до медичного закладу для встановлення відповідного діагнозу» [24].

З метою реалізації заходів, передбачених законодавством, у разі встановлення карантину, роботодавці зобов'язані вжити всіх можливих заходів, серед яких передбачається:

- надання працівникам щорічних основних та додаткових відпусток, інших оплачуваних відпусток, передбачених законодавством;
- надання відпусток без збереження заробітної плати за заявою працівників;
- встановлення працівникам неповного або скороченого робочого часу;
- запровадження роботи змінами;
- тимчасове запровадження дистанційної або надомної роботи;
- уведення простою;
- продовження роботи за умови застосування засобів індивідуального та колективного захисту [24].

На офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України з'явилася інформація щодо запровадження комплексу правових норм, спрямованих на захист прав фізичних та юридичних осіб під час карантину та обмежувальних заходів пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), а саме: можливість роботи вдома для працівників, державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування та надання за їх згодою відпустки; надання права власникам змінювати режими роботи органів, закладів, підприємств, установ, організацій, зокрема щодо прийому та обслуговування фізичних та юридичних осіб з обов'язковим інформуванням населення про це через вебсайти та інші комунікаційні засоби; заборона на скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (на період карантину та на 30 днів після його відміни); заборона на притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства, які

не змогли виїхати за межі України або не змогли звернутися до територіальних органів/підрозділів Державної міграційної служби України із заявою про продовження строку перебування на території України, у зв'язку із введенням карантинних заходів; продовження строків отримання та надання адміністративних та інших послуг тощо [1].

З метою протидії пандемії коронавірусу в Україні прийнято ряд важливих законодавчих (у тому числі Закони України від 17.03.2020 р. № 530-IX, № 531-IX, № 532-IX, № 533-IX) та інших нормативно-правових актів, що стосуються також діяльності суб'єктів господарювання, зокрема передбачають пільги платникам податків, регулюють питання відпусток, обмежують перевезення окремих товарів проти епідемічного призначення за межі митної території України тощо.

Зокрема, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р. № 530-IX [25] передбачаються поправки до Кодексу законів про працю України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального, Податкового та Митного кодексів України, Законів України «Про торгово-промислові палати в Україні», «Про публічні закупівлі» тощо. Згідно із Законом України № 530-IX: 1) забороняється проведення органами державного нагляду (контролю) планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; 2) дозволяється виконання протягом певного періоду роботи, визначеної трудовим договором, удома; 3) встановлюється, що термін перебування у відпустці без збереження заробітної плати на період карантину не включається у загальний термін (у разі встановлення КМУ карантину відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»); 4) вводяться адміністративні штрафи та підвищується кримінальна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених чинним законодавством тощо. Важливим моментом є те, що введення карантину, згідно із законом, належить до форс-мажорних обставин.

Крім того, тимчасово, для здійснення заходів щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) [25]:

- звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), перелік яких визначено КМУ.

- звільняються від сплати ввізного мита лікарські засоби, медичні вироби та/або медичне обладнання, необхідні для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), перелік яких визначено КМУ;

- плата за виконання митних формальностей поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для них, щодо вказаних у Законі товарів не справляється;

- митне оформлення вказаних товарів здійснюється першочергово;

- на вказані у Законі товари допускається подання попередньої або тимчасової декларації за правилами, встановленими чинним законодавством тощо.

У Законі України «Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я» від 17.03.2020 р. № 531-IX [26] визначено особу, уповноважену на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я. Такою особою є юридична особа, утворена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та уповноважена здійснювати закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них і послуг за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я, а також за кошти грантів (субгрантів) для виконання програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні відповідно до закону. Згідно з вищезазначеним Законом, особа, уповноважена на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, має право безоплатно постачати (передавати) належні їй лікарські засоби, медичні вироби та допоміжні засоби до них і послуги структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій або суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики. Тобто, згідно із Законом, з'явилася нова незалежна державна юридична особа, що створюється Міністерством охорони здоров'я України для закупівель ліків за кошти державного бюджету. У Законі України № 531-IX [26] вказуються особливості державної реєстрації лікарських засобів, які можуть закуповуватися особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я. Крім того, згідно із Законом, до 31 березня 2022 року продовжено термін дії реєстраційних посвідчень на лікарські засоби, що закуповуються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, виданих до 31 березня 2020 року.

У Законі України від 17.03.2020 р. № 532-IX [27] вказано, які товари не відносяться до безоплатно поставлених (переданих) особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я; за яких умов не включаються до складу доходу безоплатно надані (передані) особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, на користь суб'єктів господарювання, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я тощо. Також, згідно із Законом України від 17.03.2020 р. № 532-IX, тимчасово, до 31 грудня 2022 року, звільняються від оподаткування ПДВ лікарські засоби, які закуповуються Закупівельною організацією [27].

Згідно із Законом України № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р.,

– не застосовуються штрафні санкції за порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду з 1 березня по 31 травня 2020 року;

– встановлено мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок ДПС з 18 березня по 31 травня 2020 року, крім документальних позапланових перевірок з підстав, визначених підпунктом 78.1.8 пункту 78.1 статті 78 Податкового кодексу України (ПКУ);

– подовжено термін подання річної декларації про майновий стан і доходи за 2019 рік до 1 липня 2020 року (крім випадків, передбачених розділом IV ПКУ, коли така декларація може бути подана пізніше цього строку);

– не нараховується та не сплачується за період з 1 березня по 30 квітня 2020 року плата за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності) за земельні ділянки, що перебувають у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб, та використовуються ними в господарській діяльності;

– об'єкти нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, не є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у період з 1 березня по 30 квітня 2020 року (стаття 266 ПКУ);

– тимчасово звільняються від нарахування та сплати ЄСВ усі фізичні особи-підприємці, особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність та члени фермерського господарства за періоди з 1 по 31 березня та з 1 квітня по 30 квітня 2020 року за себе;

– не нараховується пеня платникам єдиного внеску протягом періодів з 1 по 31 березня та з 1 по 30 квітня 2020 року, а нарахована пеня за ці періоди підлягає списанню тощо [28].

Постановою КМУ від 20.03.2020 р. № 224 затверджено перелік лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України звільняються від оподаткування податком на додану вартість, а саме:

- 1) лікарські засоби для надання медичної допомоги хворим з COVID-19;
- 2) дезінфекційні засоби й антисептики;
- 3) медичне обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на COVID-19 [29].

Одним з основних нормативно-правових актів, котрі регламентують порядок здійснення державного контролю у сфері підприємництва, є Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V [30], що визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного контролю у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю). Однак суттєві зміни в законодавстві щодо здійснення господарської діяльності та нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, які прийняті у зв'язку з протидією поширенню коронавірусу на території України, жодним чином не відображені у вказаному Законі. Також потребує уточнень та доопрацювання в частині обмеження здійснення господарської діяльності та проведення нагляду (контролю) суб'єктів господарювання в умовах форс-мажорних обставин Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поведіння з вибуховими

матеріалами промислового призначення, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, заходів державного гірничого нагляду Державною службою з питань праці» [31] від 6 лютого 2019 р. № 223.

Отже, можна зробити такі **висновки**:

1) з метою запобігання поширенню пандемії коронавірусу на всій території України запроваджено обмежувальні заходи, що прямо вплинуло на діяльність суб'єктів підприємництва;

2) влада вжила ряд заходів, що передбачають адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів підприємництва у частині:

2.1) надання пільг платникам податків, регулювання питань відпусток, обмежень перевезення окремих товарів протиепідемічного призначення за межі митної території України тощо;

2.2) введення адміністративних штрафів та підвищення кримінальної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм;

3) нестача необхідних лікарських, медичних засобів та обладнання в період пандемії коронавірусу свідчить про залежність нашої країни від інших країн та доводить нагальність нарощення власних потужностей та розширення власного виробництва;

4) у зв'язку з прийняттям законодавчих та інших нормативно-правових актів, направлених на запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19, доцільно внести поправки та доповнення в інші нормативно-правові акти задля узгодження чинного законодавства.

Використані джерела:

1. Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції COVID-19. Офіційний вебсайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: [https:// moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennya-koronavirusnoi-infekcii-2019-ncov](https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennya-koronavirusnoi-infekcii-2019-ncov)

2. Попова Л. М. Адміністративно-правові засади контролю в сфері підприємницької діяльності: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07. Харків, 2019. 38 с.

3. Попова Л. М. Адміністративно-правові засади контролю в сфері підприємницької діяльності: монографія. Харків: Майдан, 2018. 536 с.

4. Що треба знати про коронавірус? Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: [https:// covid19.com.ua/](https://covid19.com.ua/).

5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14).

6. Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211. URL: [https:// www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyu-na-teritoriyi-ukrayini-koronavirusu-covid-19](https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyu-na-teritoriyi-ukrayini-koronavirusu-covid-19).

7. Загальнонаціональний карантин продовжено до 24 квітня – рішення уряду. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: [https:// mon.gov.ua/ ua/news/zagalnonacionalnij-karantin-prodovzhen-do-24-kvitnya-rishennya-uryadu](https://mon.gov.ua/ua/news/zagalnonacionalnij-karantin-prodovzhen-do-24-kvitnya-rishennya-uryadu).

8. Уряд встановив режим надзвичайної ситуації у Києві та двох областях. Мультимедійна платформа іномовлення України «Укрінформ», 20.03.2020 р. URL: [https:// www.ukrinform.ua/rubric-politics/2901278-urad-vstanoviv-rezim-nadzvichajnoi-situacii-u-kyevi-ta-dvoh-oblastah.html](https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2901278-urad-vstanoviv-rezim-nadzvichajnoi-situacii-u-kyevi-ta-dvoh-oblastah.html)

9. На Харківщині оголошують надзвичайну ситуацію. Українська правда, 21.03.2020 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/03/21/7244556/>;

10. Надзвичайну ситуацію вводять у Тернопільській, Черкаській і Донецькій областях: рішення Кабмін. Новини України «24 канал», 23.03.2020 р. URL: https://24tv.ua/nadzvichayna_situatsiya_ukrayina_2020_spisok_mist_novini_n1301501.

11. Уряд запровадив режим надзвичайної ситуації на всій території України. Офіційний вебпортал органів виконавчої влади «Урядовий портал», 25.03.2020 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zaprova-div-rezhim-nadzvichajnoyi-situaciyi-po-vsij-teritoriyi-ukrayini>.

12. Представники бізнесу звернулися до влади щодо кризового стану в економіці. Сайт Української ради бізнесу, 24 березня 2020 р. URL: <http://urb.org.ua/predstavniku-ukra%D1%97nskogo-biznesu-zvemulisy-a-do-vladi-shhodo-krizovogo-stanu-v-ekonomicz/>.

13. Аваков пропонує ввести в Україні тотальний карантин. Новини України «24 канал». URL: https://24tv.ua/avakov_proponuye_vvesti_v_ukrayini_totalnij_povnij_karantin_n1301750.

14. Президент України провів зустріч з великим бізнесом для допомоги під час боротьби з поширенням коронавірусу. Офіційне інтернет-представництво Президента України, 16.03.2020 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-proviv-zustrich-z-velikim-biznesom-dlya-d-60185>.

15. Укроборонпром може почати випускати апарати штучної вентиляції легенів та респіратори FFP3, 22 березня 2020 р. URL: <https://mind.ua/news/20208879-ukroboronprom-mozhe-pochati-vipuskati-apatari-shtuchnoyi-ventilyaciyi-legeniv-ta-respiratori-ffp3>.

16. «Нова пошта» виділяє 25 млн гривень на купівлю обладнання та матеріалів для лікарень. Офіційний сайт «Нової пошти», 15.03.2020 р. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6779>.

17. «Нова пошта» запускає послугу безпечної доставки продуктів харчування. Офіційний сайт «Нової пошти», 20.03.2020 р. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6945>.

18. Нова пошта буде безкоштовно доставляти допомогу лікарням, дитячим будинкам та військовим. Офіційний сайт «Нової пошти», 25.03.2020 р. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6969>.

19. «Больных и подозрений на коронавирус в Харькове нет», — Кернес. MyKharlov.info, 25.03.2020 г. URL: <https://mykharlov.info/news/bolnyh-i-podozrenij-na-koronavirus-v-harkove-net-kernes-86669.htm>.

20. «Текстиль-Контакт» начинает выпуск защитных костюмов и многоцветных масок. Информационное агентство «Интерфакс-Украина». URL: <https://interfax.com.ua/news/general/648989.html>

21. Цивільний кодекс України: Закон України від 02.10.2012р. №5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17?find=1&text=надзвичайн#w11>.

22. Режим надзвичайної ситуації запроваджений по всій території України. Офіційний вебсайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій, 25.03.2020р. URL: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Ostanni-novini/106449.html> <https://www.dsns.gov.ua/ua/Ostanni-novini/106449.html>

23. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 №1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

24. Як організувати роботу працівників під час карантину, не порушуючи трудове законодавство. Офіційний веб-сайт Державної служби України з питань праці, 20 березня 2020р. URL: <http://dsp.gov.ua/zakhody-i-aki-maiut-vzhyty-robotodavtsi-z-metoiu-nedopushchennia-rozpovsiudzhennia-koronavirusu/>.

25. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>.

26. Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закупаються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я: Закон України від 17.03.2020 р. № 531- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531-20>.

27. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються за кошти державного бюджету, та створення умов для закупівель у сфері охорони здоров'я за кошти державного бюджету : Закон України від 17.03.2020 р. № 532-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-20>.

28. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 533-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>.

29. Про затвердження переліку лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України звільняються від оподаткування податком на додану вартість: Постанова КМУ від 21.03.2020р. № 224. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/pro-zatverdzhennya-pereliku-likarskih-zasobiv-medichnih-virobiv-taabo-224200320>.

30. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877- V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

31. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, заходів державного гірничого нагляду Державного службою з питань праці: Постанова КМУ від 6 лютого 2019 р. № 223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2019-%D0%BF>.

References:

1. Operativna informatsiia pro poshyrennia koronavirusnoi infektsii COVID-19. Ofitsiyni veb-sait Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennya-koronavirusnoi-infekcii-2019-ncov-> [in Ukrainian].

2. Popova, L. M. (2019) Administratyvno-pravovi zasady kontroliu v sferi pidpriemnytskoi diialnosti. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kharkiv. [in Ukrainian].

3. Popova, L. M. (2018) Administratyvno-pravovi zasady kontroliu v sferi pidpriemnytskoi diialnosti: monohrafiia. Kharkiv: Maidan. [in Ukrainian].

4. Shcho treba znaty pro korona virus? Ofitsiyni sait Kabinetu ministriv Ukrainy. N. p. N. d. URL: <https://covid19.com.ua/>. [in Ukrainian].

5. Pro zakhyst naseleennia vid infektsiinykh khvorob: Zakon Ukrainy vid 06.04.2000 r. № 1645-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14>. [in Ukrainian].

6. Pro zapobihannia poshyrenniu na terytorii Ukrainy koronavirusu COVID-19: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 bereznia 2020 r. № 211. N. p. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyu-na-teritoriyi-ukrayini-koronavirusu-covid-19>. [in Ukrainian].

7. Zahalnonatsionalnyi karantin prodovzhen do 24 kvitnia – rishennia uriadu. Ofitsiinyi sait Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. N. d. N. p. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/zagalnonatsionalnij-karantin-prodovzhen-do-24-krvitnya-rishennya-uryadu>. [in Ukrainian].

8. Uriad vstanovyv rezhy m nadzvychainoi sytuatsii u Kyievi ta dvokh oblastiakh. Multymediina platforma inomovlennia Ukrainy «Ukrinform», 20.03.2020 r. N. p. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytycs/2901278-urad-vstanoviv-rezim-nadzvichajnoi-situacii-u-kyievi-ta-dvokh-oblastah.html>. [in Ukrainian].

9. Na Kharkivshchyni oholoshuiut nadzvychainu sytuatsiu. Ukrainska pravda, 21.03.2020 r. N. p. URL: <https://www.ppravda.com.ua/news/2020/03/21/7244556/>. [in Ukrainian].

10. Nadzvychainu sytuatsiu vvodiat u Ternopilskii, Cherkaskii i Donetskii oblastiakh: rishennia Kabmin. Novyny Ukrainy «24kanal», 23.03.2020 r. N. p. URL: https://24tv.ua/nadzvichayna_situatsiya_ukrayina_2020_spisok_mist_novini_n1301501. [in Ukrainian].

11. Uriad zaprovadyv rezhy m nadzvychainoi sytuatsii na vsii terytorii Ukrainy. Ofitsiinyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady «Uriadovi portal», 25.03.2020 r. N. p. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zaprovadyv-rezim-nadzvichajnoi-situaciyi-po-vsij-teritoriyi-ukrayini>. [in Ukrainian].

12. Predstavnyky biznesu zvernulysia do vlady shchodo kryzovoho stanu v ekonomitsi. Sait Ukrainskoi rady biznesu, 24 bereznia 2020 r. N. p. URL: <http://urb.org.ua/predstavniky-ukra%D1%97nskogo-biznesu-zvernulysia-do-vlady-shhodo-krizovogo-stanu-v-ekonomicz/>. [in Ukrainian].

13. Avakov proponuie vvesty v Ukraini totalnyi karantyn. Novyny Ukrainy «24 kanal». N. p. URL: https://24tv.ua/avakov_proponuye_vvesti_v_ukrayini_totalny_povniy_karantin_n1301750. [in Ukrainian].

14. Prezydent Ukrainy proviv zustrich z velykym biznesom dlia dopomohy pid chas borotby z poshyrenniam koronavirusu. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezidenta Ukrainy. 16.03.2020 r. N. p. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-proviv-zustrich-z-velikim-biznesom-dlya-d-60185>. [in Ukrainian].

15. Ukroboronprom» mozhe pochaty vypuskaty aparaty shtuchoi ventyliatsii leheniv ta respiratory FFP3, 22 bereznia 2020 r. N. p. URL: <https://mind.ua/news/20208879-ukroboronprom-mozhe-pochaty-vipuskati-aparati-shtuchoyi-ventilyaciyi-legeniv-ta-respiratori-ffp3>. [in Ukrainian].

16. «Nova poshta» vydiliaie 25 mln hryven na kupivliu obladnannia ta materialiv dlia likaren. Ofitsiinyi sait «Novoi poshty», 15.03.2020 r. N. p. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6779>. [in Ukrainian].

17. «Nova poshta» zapuskaie posluhu bezpechnoi dostavky produktiv kharchuvannia. Ofitsiinyi sait «Novoi poshty», 20.03.2020 r. N. p. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6945>. [in Ukrainian].

18. Nova poshta bude bezkoshtovno dostavliaty dopomohu likarniam, dytiachym budynkam ta viiskovym. Ofitsiinyi sait «Novoi poshty», 25.03.2020 r. N. p. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/6969>. [in Ukrainian].

19. «Bol'nyh i podozrenij na koronavirus v Har'kove net», – Kernes. MyKharkov.info, 25.03.2020 g. N. p. URL: <https://mykharkov.info/news/bolnyh-i-podozrenij-na-koronavirus-v-harkove-net-kerne-86669.htm>. [in Russian].

20. «Tekstil-Kontakt» nachinaet vypusk zashitnyh kostjumov i mnogorazovyh masok. Informacionnoe agenstvo «Interfaks-Ukraina». N. p. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/648989.html>. [in Russian].

21. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.10.2012r. № 5403-VI. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17?find=1&text=nadzvychain#w11>. [in Ukrainian]

22. Rezhym nadzvychainoi sytuatsii zaprovadzheny po vsii terytorii Ukrainy. Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii, 25.03.2020r. N. p. URL: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Ostanni-novini/106449.html>. [in Ukrainian].

23. Pro pravovyi rezhym nadzvychainoho stanu: Zakon Ukrainy vid 16.03.2000 №1550-III. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>. [in Ukrainian].

24. Yak orhanizuvaty robotu pratsivnykiv pid chas karantynu, ne porushuiuchy trudove zakonodavstvo. Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z pytan pratsi, 20 bereznia 2020 r. N. p. URL: <http://dsp.gov.ua/zakhody-i-aki-maiut-vzhyty-robotodavtsi-z-metoiu-nedo-pushchennia-rozpovsiudzhennia-koronavirusu/>. [in Ukrainian].

25. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynykenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 530-IX. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>. [in Ukrainian].

26. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy, spriamovanykh na pidvyshchennia dostupnosti likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta dopomizhnykh zasobiv do nykh, yaki zakupuvuiutsia osoboiu, upovnovazhenoiu na zdiisnennia zakupivel u sferi okhorony zdorov'ia: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 531-IX. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531-20>. [in Ukrainian].

27. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo pidvyshchennia dostupnosti likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta dopomizhnykh zasobiv do nykh, yaki zakupuvuiutsia za koshty derzhavnoho biudzhetu, ta stvorennia umov dlia zakupivel u sferi okhorony zdorov'ia za koshty derzhavnoho biudzhetu: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 532-IX. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-20>. [in Ukrainian].

28. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo pidtrymky platnykiv podatkov na period zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynykenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 533-IKh. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>. [in Ukrainian].

29. Pro zatverdzhennia pereliku likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta/abo medychnoho obladnannia, neobkhidnykh dlia zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynykenniu i poshyrenniu, lokalizatsiiu ta likvidatsiiu spalakhiv, epidemii ta pandemii koronavirusnoi khvoroby (COVID-19), yaki zvilniaiutsia vid splaty vziznoho myta ta operatsii z vvezennia yakykh na mytnu terytorii Ukrainy zvilniaiutsia vid opodatkuvannia podatkom na dodanu varstist : Postanova KMU vid 21.03.2020r. № 224. N. p. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-pereliku-likarskih-zasobiv-medichnih-virobiv-taob-224200320>. [in Ukrainian].

30. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti: Zakon Ukrainy vid 05.04.2007 r. № 877-V. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>. [in Ukrainian].

31. Pro zatverdzhennia kryteriiv, za yakymy otsiniuietsia stupin ryzyku vid provadzhennia hospodarskoi diialnosti ta vyznachaietsia periodychnist provedennia planovykh zakhodiv derzhavnoho nahliadu (kontroliu) za doderzhanniam zakonodavstva u sferakh okhorony pratsi, promyslovi bezpeky, hihieny pratsi, povodzhennia z vybukhovymy materialamy promysloвого pryznachennia, zainiatosti naselennia, zainiatosti ta pratesvlashtuvannia osib z invalidnistiu, zakhodiv derzhavnoho hirnychoho nahliadu Derzhavnoiu sluzhboiu z pytan pratsi: Postanova KMU vid 6 liutoho 2019 r. № 223. N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2019-%D0%BF>. [in Ukrainian].

Попова Л. Н.,
доктор юридических наук,
кандидат экономических наук,
профессор кафедры финансов и кредита
Харьковского национального
университета строительства и архитектуры
(г. Харьков, Украина)

ОСОБЕННОСТИ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ КОРОНАВИРУСА COVID-19

В статье рассмотрены особенности административно-правового регулирования деятельности субъектов предпринимательства в условиях пандемии коронавируса COVID-19. Акцентируется внимание на том, что предприниматели ограничены в своих действиях в связи с введением карантина и режима чрезвычайной ситуации в Украине. Разъяснено различия в трактовке понятий «чрезвычайная ситуация» и «чрезвычайное положение», а также особенности деятельности субъектов хозяйствования в первом и втором случаях. Проанализированы некоторые законодательные и другие нормативно-правовые акты, принятые с целью предотвращения распространения на территории Украины коронавируса COVID-19, а также сделаны выводы о предоставлении льгот для субъектов предпринимательства и привлечения их к ответственности за нарушение норм действующего законодательства.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, субъекты предпринимательства, противодействие пандемии коронавируса, карантин, чрезвычайная ситуация, чрезвычайное положение, льготы, ответственность субъектов предпринимательства.

Popova L.,
Doctor of Law, Ph. D. in Economy,
Professor of Finance and Credit Department
Kharkiv National University
of Civil Engineering and Architecture
(Kharkiv, Ukraine)

PECULIARITIES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF BUSINESS ENTITY ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF THE COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC

The article deals with the peculiarities of administrative and legal regulation of the activity of entrepreneurship entities in the conditions of the COVID-19 coronavirus pandemic. Attention is drawn to the fact that entrepreneurs are limited in their actions due to the introduction of quarantine and emergency regime in Ukraine. It was noted that while fighting the spread of the coronavirus, the state authorities appealed to entrepreneurs for assistance with the purchase and delivery of large batches of tests, vital medical equipment, protective and disinfectants and more. The differences in the interpretation of the concepts of «emergency» and «state of emergency» are explained, as well as the peculiarities of the activity of entrepreneurship entities in the first and second cases. The major legislation and other normative acts implemented to prevent the spread of COVID-19 coronavirus in Ukraine have been analyzed. It was found that the authorities took a number of important measures to prevent the spread of the coronavirus in Ukraine, which

directly affected the activities of business entities, namely: providing taxpayers with benefits, regulating holidays, restricting the transportation of certain anti-epidemic goods outside the customs territory of Ukraine. In addition, the authorities imposed administrative penalties and increased criminal liability for violations of the rules on quarantine of people, sanitary-hygienic, sanitary-anti-epidemic rules and norms. It is noted that the lack of necessary medicines and equipment in Ukraine during the pandemic of the coronavirus testifies to our country's dependence on other countries and proves the urgency of increasing our own capacities and expanding our own production. In addition, it is proposed, in connection with the adoption of legislative and other legal acts aimed at preventing the spread of COVID-19 coronavirus in the territory of Ukraine, to make timely amendments and supplements into legal acts in order to harmonize the current legislation.

Keywords: administrative and legal regulation, entrepreneurship entities, counteraction to the coronavirus pandemic, quarantine, emergency, state of emergency, benefits, responsibility of entrepreneurship entities.

DOI: 10.33766/2524-0323.89.186-194
УДК342.951: 614.2 (477)

О. Л. Сіделковський,
кандидат медичних наук,
керівник клініки «Аксімед»
(м. Київ, Україна)
e-mail: ols_med@ukr.net

 <https://orcid.org/0000-0002-4139-4478>

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО МЕДИЧНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

У статті розглядається проблематика виокремлення принципів формування та принципів функціонування єдиного медичного простору України. Аналізуються причини незадовільного стану вітчизняної охорони здоров'я та роль і значення адміністративного права у їх подоланні. Запропоновано конкретні принципи, які можуть бути покладені в основу побудови єдиного медичного простору України. Стверджується, що дотримання цих принципів здатне покращити якість та доступність медичної допомоги.

Ключові слова: єдиний медичний простір, принципи, медичне право, адміністративне право, права пацієнтів, обов'язкове медичне страхування.

Постановка проблеми. Стан здоров'я значної кількості громадян України залишається таким, який потребує покращення. Наслідки Чорнобильської катастрофи 1986 року, незадовільний економічний стан у державі, неможливість з боку держави гарантувати належне соціальне забезпечення – усі ці й багато інших факторів обумовлюють актуальність розгляду питань, пов'язаних із збереженням та покращенням стану справ у вітчизняній медицині.

Як справедливо зазначає С. Г. Стеценко, галузь охорони здоров'я України потребує кардинальних змін. Практично ніхто не заперечує тієї обставини, що завдання, які ставляться суспільством перед державою та її публічно-правовими інституціями стосовно забезпечення функціонування сфери охорони здоров'я, виконуються не в повному обсязі. Це стало все більш очевидним із отриманням Україною